

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО**

факультет іноземних мов

кафедра германської і слов'янської філології та зарубіжної літератури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Вінницького державного
педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

_____ проф. Лазаренко Н.І.
«___» _____ 2020 року

Країнознавство німецькомовних країн

ПРОГРАМА

вибіркової навчальної дисципліни

підготовки бакалавра
галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
спеціальність 014 Середня освіта (мова і література (німецька, англійська))

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні Вченої ради
Вінницького державного
педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

Протокол № ___ від «___» _____ 2020 р.

Вінниця – 2020

УДК
908 (0=112) (073)
К 77

Розробник: Поселецька К. А., канд. пед. наук,
доцент кафедри германської і слов'янської
філології та зарубіжної літератури

Рецензенти: Войнаровська Н. В., канд. пед. наук,
доцент кафедри іноземної
філології та перекладу
Вінницького торговельно-
економічного інституту
Київського національного
торговельно-економічного
університету

Забужанська І. Д., канд. філол. наук,
завідувач кафедри
англійської філології
Вінницького державного
педагогічного університету
ім. М. Коцюбинського

Бібліографічний опис

Країнознавство німецькомовних країн: Програма вибіркової навчальної дисципліни для студентів спеціальності 014 Середня освіта (мова і література (німецька, англійська))/ Укладач: Поселецька К. А. – Вінниця: ВДПУ ім. М. М. Коцюбинського, 2020. – 9 с.

АНОТАЦІЯ

Програма вивчення вибіркової навчальної дисципліни “Країнознавство німецькомовних країн” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів спеціальностей 014 Середня освіта (мова і література (німецька, англійська)).

Програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри германської і слов'янської філології та зарубіжної літератури факультету іноземних мов
Протокол №11 від «14» травня 2020 року

Програма розглянута і схвалена на засіданні навчально-методичної комісії факультету іноземних мов
Протокол № 5 від «11» червня 2020 року

ВСТУП

Програма вивчення вибіркової навчальної дисципліни **“Країнознавство німецькомовних країн”** складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра

галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

спеціальність 014 Середня освіта (мова і література (німецька, англійська)).

Предметом вивчення навчальної дисципліни “Країнознавство німецькомовних країн” є природньо-географічні характеристики Німеччини, Австрії, Швейцарії, Ліхтенштейну та Люксембургу, особливості їхнього політичного устрою, основні етапи історичного розвитку, проблеми соціально-економічного життя, система освіти, а також національні варіанти та діалекти німецької мови.

Міждисциплінарні зв’язки: навчальна дисципліна логічно пов’язана з історією, географією, філософією, суспільствознавством, культурологією, соціологією та іншими науками і навчальними дисциплінами.

Програма навчальної дисципліни складається з таких розділів:

1. Країнознавство Німеччини.
2. Країнознавство Австрії, Швейцарії, Ліхтенштейну та Люксембургу.

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчання

1.1. *Метою викладання навчальної дисципліни “Країнознавство німецькомовних країн” є навчання іншомовному спілкуванню у контексті діалогу культур, що реалізується в умовах пізнання, засвоєння та використання фактів, норм та цінностей іншої національної культури як у процесі вивчення іноземної мови, так і безпосередньо у професійній діяльності.*

1.2. *Основними завданнями вивчення дисципліни “Країнознавство німецькомовних країн” є:*

- 1) навчити студентів лінгвокраїнознавчого матеріалу із соціально-культурної, соціально-побутової та ділової сфери спілкування;
- 2) ознайомити студентів із географічним положенням німецькомовних країн, їхньою історією, політичним ладом, економічним устроєм, організацією соціального захисту громадян, освітньою системою;
- 3) ознайомити студентів з регіональними особливостями німецької мови у німецькомовних країнах;
- 4) озброїти студентів лінгвокраїнознавчою лексикою;

5) розвивати вміння долати соціокультурні відмінності та адекватно реагувати у певних ситуаціях.

1.3. Компетентності

1.3.1. Загальні компетентності:

- здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність працювати в команді та автономно;
- здатність цінувати та поважати різноманітність та мультикультурність;
- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

1.3.2. Фахові компетентності:

- здатність володіти методологічними і теоретичними основами філологічних наук, глибокими знаннями з іноземної мови, теорії та історії іноземної мови;
- здатність знаходити, використовувати навчальну й наукову інформацію, у тому числі іншомовну, в галузі філології на паперових та електронних носіях;
- здатність розуміти основні проблеми своєї дисципліни, що визначають конкретну галузь діяльності;
- здатність використовувати науковий апарат для засвоєння теоретичних основ іноземної мови;
- здатність самостійно опанувати нові знання, критично оцінювати набутий досвід з позицій останніх досягнень філологічної науки та соціальної практики.

1.4. Програмні результати навчання:

- використовувати знання двох іноземних мов (з урахуванням їх фонетичних, лексико-граматичних, стилістичних та прагмалінгвістичних особливостей);
- розуміти причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільства;
 - використовувати сучасні методи вивчення та дослідження мови;
 - висловлювати дискусійні судження про предмет і специфіку досліджуваної проблеми;
 - досліджувати факти мовної дійсності під кутом зору використання фактичних даних у практичній діяльності.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться **90 годин / 3 кредити ECTS.**

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Розділ 1. Країнознавство Німеччини

Тема 1. Географічне положення і населення Німеччини

Територія, кордони, площа, крайні точки на карті Німеччини. Основні ландшафтні зони, їх характеристика: узбережжя Північного та Балтійського морів, Північно-німецька

низовина, Середньо-гірський масив, передгір'я Альп, Альпи. Водні ресурси: основні річки з притоками, озера. Гори. Клімат. Основні курорти та місця відпочинку.

Населення Німеччини. Густота населення. Регіональні відмінності. Іноземні співгромадяни. Національні меншини та інтегровані національні групи.

Тема 2. Історія Німеччини

Від давніх часів до XX ст. Германські племена. Германці та Римська імперія. Розквіт франків. Король Хлодвіг. Франкська імперія Карла Великого. Виникнення німецької держави. Кайзер Фрідріх Барбароса. Феодальна роздробленість Німеччини і «Золота Булла». Виникнення союзів міст. Ганза. Економічний розвиток і духовний розквіт. Реформація і Мартін Лютер. Переклад Біблії. Селянська війна. Контрреформація. Заключення релігійного миру в Аугсбурзі. Тридцятирічна війна та її наслідки. Розквіт Пруської держави. Французька Революція і Німеччина. Майнцька Республіка. Занепад і розпад Священної Римської імперії. Створення Німецького союзу. Франкфуртські національні збори та перша німецька конституція. Отто фон Бісмарк і його політика. Утворення Німецького рейху.

Німеччина у XX ст. Перша світова війна і її наслідки. Листопадова революція і кінець Другого рейху. Веймарська республіка і причини її занепаду. Диктатура націонал-соціалізму. Адольф Гітлер. Друга світова війна. Крах Третього рейху. Потсдамська угода. Поділ Німеччини на сектори. Блокада Західного Берліну. План Маршала. Утворення ФРН та НДР, їхні економічні та соціально-політичні відмінності. Епоха холодної війни між двома німецькими державами. Доктрина Гальштайна. Будівництво Берлінського муру. «Нова німецька політика» Віллі Брандта. Демократизація і «перебудова» М. Горбачова і його вплив на західно-східну німецьку політику. Об'єднання Німеччини: хроніка подій.

Тема 3. Політична система Німеччини

Конституція ФРН. Створення конституції під проводом Конрада Аденауера. Основні права та свободи громадян. Національні символи держави. Основи державного устрою: Німеччина як федеративна, демократична республіка, правова і соціальна держава. Конституційні органи Німеччини: федеральний президент, федеральний канцлер, федеральний уряд, бундестаг і бундесрат, федеральний конституційний суд. Основні функції і обов'язки конституційних органів Німеччини. Партії і вибори. Представництво партій у бундестазі. Німецький федералізм і його основний принцип: «Єдність назовні – різноманіття всередині». Федеральні землі Німеччини.

Тема 4. Система освіти у Німеччині

Дошкільна освіта. Типи шкіл у Німеччині: початкова, основна, реальна, загальна, гімназія. Початкова освіта. Двоступенева середня освіта. Професійна освіта: професійна школа, фахова школа. Вища школа: університет, фахова вища школа. Університети Німеччини. Наука і дослідження. Позашкільна освіта. Подальша освіта: вищі народні школи, концепція «навчання протягом усього життя». Болонський процес.

Тема 5. Економіка Німеччини

Економічний лад і економічна політика. Структури соціального ринкового господарства. Основні галузі економіки: промисловість, техніка, ремесло, сфера послуг, сільське господарство, туризм. Зовнішня економіка і торгівля. Транспорт і комунікації. Розташування виробництва. Структурні зміни в економіці Німеччини. Безробіття. Заходи щодо подолання безробіття. Охорона навколишнього середовища.

Тема 6. Німецьке суспільство.

Загальна характеристика німецького суспільства. Демографічна ситуація в країні. Сім'я. Жінки і чоловіки. Міграція та інтеграція. Соціальне страхування. Реформи. Реформа системи охорони здоров'я. Пенсійна реформа. Релігія. Військовий обов'язок.

Розділ 2. Країнознавство Австрії, Швейцарії, Люксембургу та Ліхтенштейну

Тема 7. Австрія

Географічне положення. Природні умови: ландшафти, клімат, річки, озера, гори, рослинний і тваринний світ. Населення. Національні меншини. Особливості німецької мови Австрії.

Історія Австрії. Створення перших держав. Створення герцогства. Велика Австрійська імперія. Правління Марії-Терезії і її нащадків. Дев'ятнадцяте століття. Перша світова війна. Аншлюс і Друга світова війна. Повоєнна Австрія.

Політична і адміністративна система Австрії. Економіка. Основні галузі промисловості. Система освіти.

Тема 8. Швейцарія

Природні умови. Географічне положення. Найбільші міста. Адміністративний устрій. Мовна політика. Історія Швейцарії. Швейцарська конституція. Глава держави. Законодавча та виконавча влада. Зовнішня політика і нейтралітет. Швейцарія і міжнародні організації. Збройні сили Швейцарії. Основні галузі економіки. Швейцарія – один з найбільших фінансових центрів Європи. Туризм.

Тема 9. Люксембург. Ліхтенштейн

Географічне положення. Територія. Найбільші міста. Населення. Адміністративний поділ. Мовна політика. Історія країн. Політична система. Економіка. Система освіти. Шенген.

Тема 10. Німецька мова: стандартна мова та діалекти

Стандартна мова. Австрійський варіант німецької мови. Австріцизми. Швейцарський варіант німецької мови. Гельвецизми. Стандартна мова у Німеччині. Тевтонізми. Німецькі діалекти.

3. Рекомендована література

Основна:

1. Вишивана Н. В. Країнознавство німецькомовних країн: Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів / Вишивана Н. В. – Вінниця: ВДПУ, 2007. – 28 с.
2. Дяків Х. Практикум з лінгвокраїнознавства німецькомовних країн: навчальний посібник / Христина Дяків. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2015. – 160 с.
3. Євгененко Д. А. Лінгвокраїнознавство німецькомовних країн / Євгененко Д. А., Кучинський Б. В. та ін. – Вінниця : Нова Книга, 2008. – 416 с.
4. Кійко Ю. Є. Deutschsprachige Landeskunde. Німецькомовне країнознавство: навчальний посібник / Кійко Ю. Є. – Чернівці : ЧНУ, 2013. – 92 с.
5. Кудіна О. Ф. Країни, де говорять німецькою: Навчальний посібник з лінгвокраїнознавства / Кудіна О. Ф. – Вінниця : Нова Книга, 2002. – 344 с.
6. Поселецька К. А. «Країнознавство німецькомовних країн: методичні рекомендації до проведення практичних занять / Поселецька К. А. – Вінниця: ВДПУ, 2020. – 42 с.
7. Факти про Німеччину. – Франкфурт-на-Майні, 2010. – 191 с.
8. Austria. Tatsachen und Zahlen. – Wien : Bundespressdienst, 2008. – 108 S.
9. Blick auf Deutschland. – Stuttgart : Ernst Klett Sprachen, 2008. – 143 S.
10. Der Orientierungskurs. – Berlin : Cornelsen Verlag, 2006. – 66 S.
11. Deutschland. Was ist was. Band 126. – Nürnberg : Tessloff Verlag, 2008. – 49 S.
12. Entdeckungsreise D-A-CH. Kursbuch zur Landeskunde. – Langenscheidt, 2011. – 141 S.
13. Luscher R. Landeskunde Deutschland. Von der Wende bis heute / Luscher Renate. – München : Verlag für Deutsch, 2005. – 176 S.
14. Tatsachen über Deutschland. – Frankfurt/Main, 2000. – 527 S.
15. Tatsachen über Deutschland. – Frankfurt am Main : Societäts-Verlag, 2008. – 192 S.
16. Zwischendurchmal. Landeskunde. – Ismaning : Hueber Verlag, 2012. – 100 S.

Додаткова:

1. Архипкина Г. Д. Страноведение. Германия: обычаи, традиции, праздники, этикет. Учебное пособие / Архипкина Г. Д., Коляда Н. А. – Ростов н/Д : Феникс, 2004. – 288 с.
2. Гінка Б. Типовонімецьке: стереотипи і реальність / Б. Гінка, Р. Зінь. – Тернопіль: Богдан, 2004. – 368 с.
3. Овчинникова А. В. Deutschland im Überblick. О Германии вкратце. Хрестоматия по страноведению Германии / Овчинникова А. В., Овчинников А. Ф. – М. : Лист, 1998. – 208 с.
4. Панасюк Х. Г.-И. Германия: Страна и люди. – Мн. : Выш. шк., 1996. – 365 с.
5. По странам изучаемого языка: Нем. яз.: Справ. материалы / Авт.-сост. О. Г. Козьмин. О. М. Герасимова. – М. : Просвещение, 1995. – 206 с.
6. Самара Г. Здравствуй, Германия! / Галина Самара, Сергей Катаев. – М. : Рольф, 2001. – 304 с.
7. Bayerlein O. Landeskunde aktiv / Oliver Bayerlein. – München : Verlag für Deutsch Renate Luscher K., 2013. – 127 S.
8. Deutsch – Land und Leute: Підручник з німецької мови / Кунч Л., Різванова Е., Тимченко Є. – К., 1993. – 374 с.
9. Fletcher A. Wie man Deutscher wird / Adam Fletcher. – München : Verlag C.H. Beck oHG, 2013. – 73 S.
10. Generation E. Deutschsprachige Landeskunde im europäischen Kontext. – Genua, 2010. – 175 S.
11. Jesse E. Deutsche Geschichte. Vom Kaiserreich bis heute / Eckhard Jesse. – München : Compact Verlag, 2006. – 384 S.

Интернет-джерела

1. www.deutschland.de
2. www.bundesregierung.de
3. www.goethe.de
4. www.dw-world.de
5. www.magazine-deutschland.de
6. www.deutschland-tourismus.de
7. www.dhm.de
8. www.bundestag.de
9. www.eu.int
10. www.bildungserver.de
11. www.hochschulkompass.de

12. www.shell-jugendstudie.de

4. Методи та технології викладання і навчання: студентоцентроване навчання, самонавчання, проблемно-орієнтоване навчання, кейс-технології, індивідуально-творчий та практиологічний підходи. Лекції, практичні заняття в групах, самостійна робота на основі підручників та конспектів, електронних підручників, консультації із викладачами.

5. Форма підсумкового (семестрового) контролю успішності навчання: екзамен.

6. Критерії та методи оцінювання запланованих програмних результатів навчання: накопичувальна бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання студентів за всі види аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності, спрямовані на опанування навчального навантаження з освітньої програми: поточний контроль, поетапний, підсумковий контроль; тестування, презентації, виконання творчих завдань, екзамен.